

POSITION PAPER

Staatsdeelnemingen en Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

Kernboodschap

- *Nederlandse banken zetten zich al jaren in voor maatschappelijk verantwoord ondernemen. De VN Duurzame Ontwikkelingsdoelen zijn voor de Nederlandse bankensector het leidende principe. De NVB onderschrijft het belang van de invoering van een 'due diligence verplichting' op Europees niveau die bedrijven verplicht om rekening te houden met mensenrechten en milieustandaarden in hun waardeketen.*
- *Een versnelling in de klimaattransitie is hard nodig. De financiële sector voelt de verantwoordelijkheid om een stimulerende en ondersteunende rol te spelen in het tegengaan van klimaatverandering. Om het effect van hun inspanningen te vergroten roepen banken de wetgever op om in te zetten voor het vaststellen van nationale transitiepaden met tussentijdse doelen, ontwikkeling van klimaatgerelateerde data, een eenvoudige rapportagemethode voor het bedrijfsleven en een stimulering van publiek-private samenwerking in financiering.*
- *De Nederlandse banken spannen zich collectief in op het gebied van MVO en duurzaamheid. Tegelijkertijd hanteren individuele banken ook eigen doelstellingen die zij ieder op een passende wijze invullen die past binnen de eigen bank. De verantwoordelijkheid om bij te dragen aan MVO en om te voldoen aan (internationale) wetgeving geldt voor alle banken ongeacht de vraag of zij worden gekenmerkt als staatsdeelneming, coöperatieve bank of private bank. Aanvullende regelgeving voor een specifieke categorie banken is daarom geen noodzaak.*

Inleiding

De Nederlandse Vereniging van Banken (NVB) deelt dit position paper met de Vaste Kamercommissie Financiën van de Tweede Kamer ten behoeve van een Rondetafelgesprek over Staatsdeelnemingen en Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO). In dit paper deelt de NVB informatie over de collectieve inspanningen van de Nederlandse banken op het gebied van MVO en in het bijzonder duurzaamheid op verzoek van de Kamercommissie. Er wordt in dit paper dus niet ingegaan op de individuele inspanningen van banken die geheel of gedeeltelijk in staatshanden zijn.

Bankenlandschap in Nederland

De NVB verbindt de belangen van de bankensector en van de samenleving. Vrijwel alle in Nederland gevestigde banken, inclusief de vestigingen van buitenlandse banken, zijn lid van de NVB. Het merendeel van de leden zijn private banken. Drie leden van de NVB zijn aangemerkt als staatsdeelnemingen: BNG Bank, Nederlandse Waterschapsbank (NWB Bank) en de Nederlandse Financierings-Maatschappij voor Ontwikkelingslanden (FMO). Daarnaast zijn er twee banken die tijdelijk geheel of gedeeltelijk in staatshanden zijn: ABN AMRO en de Volksbank. NL Financial Investments (NLFI) beheert deze banken op afstand van het ministerie van Financiën. De NVB behartigt op collectieve wijze de belangen van al haar leden en dus ook van deze staatsdeelnemingen.

Bancaire inzet op Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

Nederlandse banken zetten zich al jaren in voor maatschappelijk verantwoord ondernemen. De VN Duurzame Ontwikkelingsdoelen zijn voor de Nederlandse bankensector het leidende principe. De ondertekening van de UN Principles for Responsible Banking getuigen hiervan. Speerpunten van de sector zijn: bijdragen aan de klimaattransitie, eerbiedigen van de mensenrechten en transparantie van het bedrijfsleven. Banken rapporteren actief over de voortgang op deze punten.

Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen-convenant Banken

De Nederlandse banken - inclusief de genoemde staatsdeelnemingen - hebben in 2016 het IMVO-convenant ondertekend. Banken hebben hun beleid en procedures in lijn gebracht met de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen (OESO-richtlijnen) en de UN Guiding Principles on Business and Human Rights (UNGPs). De transparantie over de bedrijfsvoering van banken is door het IMVO-convenant toegenomen. Zo rapporteren banken over mensenrechten, zijn ze transparant over hun beleid op het gebied van kredietverlening en geven ze inzicht in de samenstellingen van hun krediet- en beleggingsportefeuilles. Nederlandse banken lopen wereldwijd voorop als het gaat om het respecteren van mensenrechten en het naleven van de OESO-richtlijnen en de UNGPs. Dat blijkt uit het [eindrapport](#) van het IMVO-convenant.

Responsible Business Conduct

Waar het IMVO-convenant zich beperkte tot mensenrechten zal in het vervolg, het Responsible Business Conduct, ruimte zijn voor initiatieven ten aanzien van alle thema's uit de OESO-richtlijnen, dus ook voor klimaat, milieu en biodiversiteit. De projecten worden opgezet in nauwe samenwerking met klanten van banken en relevante organisaties, waaronder ngo's, vakbonden en lokale overheden. Zo zetten banken zich doorlopend actief in voor verdere implementatie van de OESO-richtlijnen, inclusief de UNGPs.

Wetgeving

De NVB onderschrijft het belang van de invoering van een zogenoemde 'due diligence verplichting' op Europees niveau. 'Due diligence' verplicht bedrijven om de invloed die zij in hun waardeketen hebben op mens en milieu vast te stellen, aan te pakken en te verhelpen. Regelgeving op Europees niveau is wenselijk aangezien dit een internationaal vraagstuk is, waarbij de due diligence verplichting ook ziet op de internationale ketens van bedrijven. Een internationale aanpak vergroot tevens de impact en creëert een gelijk speelveld voor bedrijven. Wij verwelkomen dan ook de aankondiging eerder dit jaar door de Europese Commissie van een wetsvoorstel, voor een brede due diligence verplichting voor Europese bedrijven.

Nederlandse banken roepen op tot versnelling van de klimaatambitie

De Nederlandse bankensector wil een actieve bijdrage leveren aan de verduurzaming van de samenleving. Die ambitie reikt verder dan het (financieel) faciliteren van transitie naar een duurzame(re) samenleving. De sector wil regelgeving niet afwachten, maar erop vooruitlopen. Zo zijn in het licht van de COP26 en de hoge verwachtingen van het aankomende regeerakkoord, banken bezig - elk voor hun eigen portefeuille - in te vullen wat het betekent om 'Fit for 55' te zijn in 2030 en 'Net zero emissions' in 2050.

Klimaatcommitment Financiële Sector

In 2019 tekenden 54 financiële instellingen inclusief de genoemde staatsdeelnemingen alsmede de relevante brancheverenigingen het Klimaatcommitment van de Nederlandse financiële sector. Banken, verzekeraars, pensioenfondsen en vermogensbeheerders spraken af hoe zij bijdragen aan de realisatie van de doelstellingen van het Klimaatakkoord van Parijs én het Nederlandse Klimaatakkoord. Concreet hebben zij onder andere beloofd om vanaf boekjaar 2020 te rapporteren over het CO₂-gehalte van hun financieringen en beleggingen en om uiterlijk in 2022 actieplannen, inclusief reductiedoelstellingen, voor 2030 bekend te maken. Uit de door KPMG opgestelde eerste voortgangsrapportage die dit najaar is gepubliceerd blijkt dat 89% van de betreffende instellingen het CO₂-gehalte van hun financieringen en beleggingen in kaart heeft gebracht. Daarnaast heeft 51% van de ondertekenaars al actieplannen opgesteld om bij te dragen aan het Parijsakkoord. Iets meer dan de helft van de instellingen voert dus sneller de gemaakte afspraken in het Klimaatcommitment uit.

Een versnelling in de klimaattransitie is hard nodig, want de Nederlandse economie draait nog grotendeels op fossiele grondstoffen. De financiële sector ambieert daarom een stimulerende en ondersteunende rol in het realiseren van de klimaattransitie. Hier verstaan wij nadrukkelijk ook het stimuleren van klimaatadaptie en investeringen in klimaatmitigerende activiteiten onder. Dat doet de financiële sector onder meer via de ongeveer 3.000 miljard euro aan leningen en beleggingen die zij beheert. Voor banken houdt dit onder andere in dat zij op basis van de klimaatimpact van hun portefeuilles keuzes gaan maken om allereerst in overleg met hun klanten, hun bedrijfsvoering te verduurzamen. Een andere mogelijkheid is om geleidelijk te stoppen met het financieren van bepaalde sectoren. Hoe concreter nationale en (met name) Europese transitiepaden zijn hoe meer bedrijven en burgers weten waar ze aan toe zijn en hoe groter hun investeringsbereidheid is. Als er besloten wordt om onmiddellijk met investeringen in een sector te stoppen, dan kan dit mogelijk negatieve economische consequenties hebben. Dit noodzaakt tot een geleidelijke transitie naar duurzame alternatieven om een schoksgewijze overgang te voorkomen. Sommige banken hebben een beleid om bij voorbaat sectoren met hoge broeikasgasemissies uit te sluiten. Individuele banken maken hier een eigen afweging over in hun beleid.

Klimaatrisico's in risicomanagement

Klimaatverandering, en de klimaatrisico's die daaruit voortvloeien, gaan gepaard met financiële risico's. Zo zijn de portefeuilles van banken vatbaar voor de fysieke gevolgen van bijvoorbeeld veranderend weer (fysieke risico's) en voor de gevolgen van een transitie naar een klimaatneutrale economie (transitierisico's). Denk in dit laatste geval bijvoorbeeld aan veranderende wet- en regelgeving. Banken hebben allereerst de verantwoordelijkheid om klimaatgerelateerde risico's en kansen mee te nemen in hun financieringsbeslissingen. Daarnaast onderschrijven banken de oproep van regelgevers en toezichhouders dat klimaatverandering moet worden geïntegreerd in het risicomanagementraamwerk van banken. Zo kunnen eventuele klimaatgerelateerde systeemrisico's beter worden geadresseerd.

Wetgeving

De Europese Commissie heeft in 2018 onder de noemer van het Europese Actieplan voor Duurzame Financiering wet- en regelgeving aangenomen die van toepassing is op banken. In het kader van een gelijk speelveld steunen banken duidelijke kaders en wetgeving op Europees niveau. Onderdeel hiervan is de Renewed Sustainable Finance Strategy, dat duurzame transitie versnelt. Dit vertaalt zich in verplichtingen t.a.v. informatieverschaffing over Environmental, Social and Governance (ESG)-factoren in risicoprocessen voor financiële markten (Disclosure Regulation) en duurzaamheidsbenchmarks. Dit geeft beleggers inzicht in de relatieve klimaatimpact van investeringen (Benchmark Regulation) en t.a.v. het opnemen van ESG overwegingen in het advies dat beleggingsondernemers en verzekeringsdistributeurs aan hun klanten bieden (MiFID II). Daarnaast zijn beursgenoteerde bedrijven, banken en verzekeraars binnenkort verplicht te rapporteren over beleid, resultaten en risicobeheersing op het gebied van milieu, sociale- en personeelsaspecten, diversiteit, mensenrechten en bestrijding van omkoping en corruptie. De Europese rapportagestandaarden hiervoor zijn in ontwikkeling (onder andere het voorstel van de Commissie voor de Corporate Sustainability Reporting Directive, de herziening van de Non-Financial Reporting Directive). Met de onlangs aangenomen taxonomie bestaat er nu een uniforme Europese standaard voor wat er wel en niet als "groene" investeringen geldt.

Voortbouwend op het 2018 Actieplan, heeft de Europese Commissie in 2021 een nieuw Actieplan gepresenteerd met aankondigingen voor nieuwe maatregelen. Een belangrijk aandachtspunt van de Europese Commissie is het verder ontwikkelen van instrumenten en stimulansen om de toegang tot financiering ten behoeve van de duurzaamheidstransitie te faciliteren, met name voor het MKB en consumenten. Daarnaast heeft de Europese Commissie veel aandacht voor ESG data vraagstukken en het versterken van de weerbaarheid van de financiële sector tegen klimaatrisico's. Nederlandse banken zijn overtuigd van het belang van het Europese Actieplan en dragen hier actief aan bij.

Prioriteiten

Om het effect te vergroten van de huidige inspanningen van banken om het CO₂-gehalte van hun beleggingsportefeuilles te verminderen, roept de sector de wetgever op om meer regie te nemen en in te zetten op de volgende prioriteiten:

- Vaststellen van per sector uitgewerkte nationale en Europese transitiepaden met tussentijdse doelen om duidelijke kaders voor de klimaattransitie te scheppen;
- De ontwikkeling van en toegang tot klimaatgerelateerde data op Europees niveau die inzicht bieden in de emissies van bedrijven en sectoren;
- Een uniforme, eenvoudige en proportionele rapportagemethode voor het bedrijfsleven, waarbij privacy gewaarborgd blijft, maar de financiële sector deze data wel kan koppelen aan financieringen en beleggingen;
- Stimuleren van publiek-private samenwerking in financiering.

Tot slot

De Nederlandse banken spannen zich - waar dat kan binnen het mededingingsrecht - collectief in op het gebied van MVO en duurzaamheid. Tegelijkertijd hanteren individuele banken ook eigen doelstellingen die zij ieder op een passende wijze invullen binnen de eigen bank. Het beleid van de individuele banken verschilt en is onderdeel van hun concurrentiepositie. Als NVB moedigen wij onze leden daar ook toe aan. De NVB maakt in haar collectieve inspanningen geen onderscheid tussen de verschillende type banken. De verantwoordelijkheid om bij te dragen aan MVO en om te voldoen aan (internationale) wetgeving geldt voor alle banken ongeacht de vraag of zij worden gekenmerkt als staatsdeelneming, coöperatieve bank of private bank. Aanvullende regelgeving voor een specifieke categorie banken is daarom geen noodzaak. De NVB verbindt al haar leden in het streven naar een positieve bijdrage voor de samenleving.

Nederlandse Vereniging van Banken

De Nederlandse Vereniging van Banken behartigt de gemeenschappelijke belangen van de bankensector. Banken zijn van belang voor iedereen. We zijn de verbindende schakel tussen de bankensector, politiek en stakeholders. Samen met deze partijen werken we proactief aan: een dienstbare, stabiele en competitieve bankensector.